

Γιατί χάθηκε η Ντέρνα της Λιβύης:

Μια πόλη εντελώς παραμελημένη που μετετράπη σε νεκροταφείο, ένα καθεστώς σε απραξία και ο σαρωτικός συνδυασμός κλιματικής και πολιτικής κρίσης στη Λιβύη.

Νίκος Ευσταθίου



[Facebook](#) [Twitter](#) Φωτ.: Getty Images/ Ideal Images

ΕΝΑ ΒΑΘΥ, ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΟΤΑΜΙ από νερό και λάσπη διατρέχει σήμερα την καρδιά της Ντέρνα, τη μέχρι πρότινος πόλη των 100.000 κατοίκων που βρίσκεται στις ακτές της Λιβύης και επλήγη από τις θανατηφόρες πλημμύρες στις 11 Σεπτεμβρίου. Γύρω του το υπέδαφος συνεχίζει να υποχωρεί από τη διάβρωση, οι πολυκατοικίες εξακολουθούν να καταρρέουν, ενώ ομάδες διάσωσης οργάνουν προσεκτικά τους κατεστραμμένους δρόμους, τα ισοπεδωμένα κτίρια, ακόμη και τα νερά της Μεσογείου, αναζητώντας πτώματα.

Βάσει του τραγικού απολογισμού, μέχρι στιγμής πάνω από 11.300 είναι οι νεκροί που έχουν επιβεβαιωθεί, όμως περίπου 10.000 άτομα εξακολουθούν να αγνοούνται. Ταυτόχρονα, οι Αρχές προειδοποιούν πως οι ασθένειες που ξεσπούν μετά τις πλημμύρες αλλά και οι επικίνδυνοι εκρηκτικοί μηχανισμοί που βρίσκονται στην ταραχώδη περιοχή και μετακινήθηκαν με απρόβλεπτο τρόπο από τα νερά θα μπορούσαν να στοιχίσουν ακόμη περισσότερες ζωές.

Μπορεί η πρωτοφανών διαστάσεων κακοκαιρία Ντάνιελ να έσπειρε την καταστροφή όπου κι αν πέρασε, δημιουργώντας βαθιές πληγές στην Ελλάδα, σε Στερεά Ελλάδα και Θεσσαλία, και σχηματίζοντας λίμνες στην καρδιά της ερήμου Σαχάρα, ωστόσο πουθενά ο αντίκτυπός της δεν ήταν τόσο τρομακτικός όσο στην παραθαλάσσια πόλη της Λιβύης.

Με το ένα τέταρτο της πόλης να έχει βυθιστεί ήδη στη λάσπη, η Ντέρνα έχει υποστεί ανυπολόγιστη καταστροφή. Χάθηκε ουσιαστικά από τον χάρτη και σήμερα θυμίζει μια πόλη-φάντασμα, ένα υγρό νεκροταφείο. Μπορεί η πρωτοφανών διαστάσεων κακοκαιρία Ντάνιελ να έσπειρε την καταστροφή όπου κι αν πέρασε, δημιουργώντας βαθιές πληγές στην Ελλάδα, σε Στερεά Ελλάδα και Θεσσαλία, και σχηματίζοντας λίμνες στην καρδιά της ερήμου Σαχάρα, ωστόσο πουθενά ο αντίκτυπός της δεν ήταν τόσο τρομακτικός όσο στην παραθαλάσσια πόλη της Λιβύης.

Είναι μια τραγική υπενθύμιση πως οι συνέπειες των κανονικοποιημένων πλέον ακραίων καιρικών φαινομένων αυξάνονται εκθετικά όταν η κλιματική κρίση μπλέκεται με την πολιτική και όταν μια περιοχή αφήνεται παραμελημένη στο χάος και στο έλεος του Θεού, δίχως υποδομές ή υποτυπώδεις πολιτικές προστασίας.



[Facebook](#) [Twitter](#) Στον ασύλληπτο αριθμό των χαμένων ζώων συνέβαλαν και οι πολλές κατασκευές που έγιναν πρόσφατα,

παραβιάζοντας τους κανόνες αστικής δόμησης, και βρίσκονταν στις όχθες του ποταμού. Φωτ.: EPA

Η ξεχασμένη Ντέρνα, ένα εμβληματικό παράδειγμα της πολιτικής αστάθειας στη Λιβύη

Η Ντέρνα αποτελεί εδώ και χρόνια χαρακτηριστικό παράδειγμα των επιπτώσεων του πολιτικού χάους που έχει κυριεύσει τη Λιβύη. Η πλούσια σε πετρέλαιο μεσογειακή χώρα που κάποτε υπερηφανευόταν πως διατηρούσε ένα από τα υψηλότερα επίπεδα διαβίωσης στην αφρικανική ήπειρο, καθώς και δωρεάν υγεία και παιδεία, έχει βυθιστεί στην ακυβερνησία εδώ και μία δεκαετία, από τότε που δυνάμεις που υποστηρίζονται από το ΝΑΤΟ ανέτρεψαν τον μακροχρόνιο –και συχνά αδιάστακτο ως ηγεμόνα– συνταγματάρχη Μουαμάρ Καντάφι τον Οκτώβριο του 2011.

Από την επεισοδιακή πτώση του καθεστώτος Καντάφι κι έπειτα οι ελπίδες για μια δημοκρατική μετάβαση γκρεμίστηκαν: η Λιβύη ουσιαστικά έχει χωριστεί σε δύο αντίπαλες κυβερνήσεις που διοικούν ξεχωριστά τμήματα της χώρας, ενώ ξεσπούν με τρομερή συχνότητα βίαιες συγκρούσεις ανάμεσα σε διάφορες πολιτοφυλακές.

[Facebook](#) [Twitter](#) Ο όγκος νερού που συσσωρεύτηκε στην πορεία δημιούργησε ένα κύμα έξι μέτρων, σύμφωνα με τις αναφορές των επιζώντων, που παρέσυρε τα πάντα στην ορμητική πορεία του μέχρι τη θάλασσα της Μεσογείου. Φωτ.: EPA

Από τη μια βρίσκεται το καθεστώς της κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας με πρωθυπουργό τον Abdul Hamid Dbeibah, βάση την Τρίπολη και τη στήριξη του ΟΗΕ, που τον τοποθέτησε στην ηγεσία της χώρας το 2021 με προϋπόθεση τη διεξαγωγή εκλογών εντός ολίγων μηνών. Οι περιβόητες εκλογές δεν έχουν διεξαχθεί ακόμα, ενώ η κατάσταση είναι ασταθής και υπάρχει έντονη διαμάχη με τους πολιτικούς αντιπάλους.

Από την άλλη, μια αντίπαλη διοίκηση, γνωστή ως Βουλή των Αντιπροσώπων, ηγείται της πλειοψηφίας της ανατολικής Λιβύης, όπου βρίσκεται και η Ντέρνα, με έδρα το λιμάνι Τομπρούκ. Τυπικά πρωθυπουργός της παραμένει ο Οσάμα Χαμάντ, ωστόσο αποτελεί κοινό μυστικό το γεγονός πως τα νήματα κινεί στην πραγματικότητα ο

πανίσχυρος στρατιωτικός ηγέτης Καλίφα Χαφτάρ, ο οποίος ελέγχει μια ισχυρή πολιτοφυλακή με το όνομα Λιβυκός Εθνικός Στρατός.

Στη μέση βρίσκεται η πολύπαθη Ντέρνα, μια πόλη ξεχασμένη και παρατημένη, που πλέον αποτελεί μάλλον το μεγαλύτερο θύμα του χάους που επικρατεί στο λιβυκό πολιτικό σκηνικό. Πριν από εννέα χρόνια, καθώς η χώρα βυθιζόταν στον αιματηρό εμφύλιο πόλεμο, η Ντέρνα καταλήφθηκε από ομάδες της ISIS που έσπειραν τον τρόμο στους δρόμους της. Μερικά χρόνια αργότερα, η πόλη θα περνούσε στον έλεγχο του Χαφτάρ, ο οποίος έδωσε μεν την τρομοκρατική ομάδα έπειτα από επίμονη πολιορκία, ταυτόχρονα όμως οδήγησε τους αθώους κατοίκους της σε λιμοκτονία.



[Facebook](#) [Twitter](#) Με το ένα τέταρτο της πόλης να έχει βυθιστεί ήδη στη λάσπη, η Ντέρνα έχει υποστεί ανυπολόγιστη καταστροφή. Χάθηκε ουσιαστικά από τον χάρτη και σήμερα θυμίζει μια πόλη-φάντασμα, ένα υγρό νεκροταφείο. Φωτ.: ΕΡΑ

Η έκταση της καταστροφής που προκάλεσαν οι πλημμύρες, ωστόσο, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις παρατημένες υποδομές της περιοχής. Δεδομένων των συνεχών εντάσεων και της έλλειψης κεντρικής διακυβέρνησης οι κρατικές επενδύσεις σε ζωτικής σημασίας δημόσιες υπηρεσίες έχουν συρρικνωθεί, το ίδιο και οι κατασκευές δρόμων, αντιπλημμυρικών έργων και οικοδομικών κανονισμών απαραίτητων για την ασφάλεια.

«Δέκα χρόνια από τον θάνατο του Καντάφι, η Λιβύη στερείται συντάγματος, κράτους με μονοπώλιο στην ισχύ και οικονομικών θεσμών ικανών να ανατάξουν ορθολογικά την οικονομία», έγραφε το 2021

στο Foreign Policy ο αναλυτής Jason Pack, και δύο χρόνια αργότερα τα λόγια του έμελλε να αποβούν μοιραία και προφητικά.

Η κατάρρευση των φραγμάτων και τα αίτια του τραγικού απολογισμού

Δεν είναι η πρώτη φορά που η μεσογειακή πόλη πλήττεται από έντονη βροχόπτωση. Αντίστοιχα ακραία καιρικά φαινόμενα, μικρότερης έκτασης όμως, είχαν χτυπήσει την Ντέρνα το 1941, το 1959, το 1968 αλλά και το 1986· για την αντιμετώπισή τους κατασκευάστηκαν τα δύο σημαντικά φράγματα Αλ Μπιλάλ και Άμπου Μανσούρ στον ποταμό που βρίσκεται στα νότια της πόλης από το καθεστώς Καντάφι. Αυτά, ωστόσο, ήταν από πηλό και πέτρα, υλικά ιδιαίτερα ευάλωτα στις καταστροφές, βρίσκονται, δε, σε αρκετά κοντινή απόσταση από την πόλη.

Ο τεράστιος όγκος της βροχόπτωσης του περασμένου Σαββατοκύριακου, που ξεπέρασε τα 40 χιλιοστά, οδήγησε στη μοιραία υποχώρηση του κακοδιατηρημένου φράγματος Άμπου Μανσούρ. Ο όγκος νερού που συσσωρεύτηκε στην πορεία δημιούργησε ένα κύμα έξι μέτρων, σύμφωνα με τις αναφορές των επιζώντων, που παρέσυρε τα πάντα στην ορμητική πορεία του μέχρι τη θάλασσα της Μεσογείου.



[Facebook](#) [Twitter](#) Μέχρι στιγμής πάνω από 11.300 είναι οι νεκροί που έχουν επιβεβαιωθεί, όμως περίπου 10.000 άτομα εξακολουθούν να αγνοούνται. Φωτ.: ΕΡΑ

Η κοντινή απόσταση του φράγματος από την πόλη σήμαινε πως οι κάτοικοι είχαν ελάχιστο χρόνο να αντιδράσουν, ενώ, σύμφωνα με τον

Πέτερι Τάαλας, επικεφαλής του Παγκόσμιου Οργανισμού Μετεωρολογίας του ΟΗΕ, το τοπικό δίκτυο μετεωρολογικής παρατήρησης είχε καταστραφεί στο μεγαλύτερο μέρος τους κατά τη διάρκεια των πολυετών συγκρούσεων, κάνοντας την επικοινωνία και τη διαχείριση ακόμα δυσκολότερη. «Οι περισσότεροι θάνατοι θα είχαν αποφευχθεί αν λειτουργούσαν τα συστήματα πληροφόρησης», δήλωσε χαρακτηριστικά.

Στον ασύλληπτο αριθμό των χαμένων ζώων συνέβαλαν και οι πολλές κατασκευές που έγιναν πρόσφατα, παραβιάζοντας τους κανόνες αστικής δόμησης, και βρίσκονταν στις όχθες του ποταμού – μία ακόμα συνέπεια της ακυβερνησίας και του πολιτικού χάους που επικρατεί στη Λιβύη και μετέτρεψε τελικά την Ντέρνα σε υγρό νεκροταφείο.